

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В. І. Вернадського
Навчально-науковий інститут філології та журналістики
Кафедра журналістики

Кваліфікаційна робота
Авторський журналістський проєкт
«Життя великої війни» (серія телевізійних сюжетів)

Дрозд Марії Костянтинівни,
студентки IV курсу, групи 061-206
спеціальність: 061 Журналістика
ступінь вищої освіти: БАКАЛАВР
Науковий керівник:
Семенець Олена Олександрівна,
доктор філологічних наук,
професор кафедри журналістики

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Члени комісії: _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

(підпис) (ініціали, прізвище)

ЗМІСТ

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
1.1. Обґрунтування проєкту.....	3
1.2. Теоретична база	5
1.3. Мета й завдання.....	7
1.4. Джерела фактів.....	8
1.5. Технічні і програмні засоби.....	9
1.6. Сфера застосування.....	9
1.7. Структура проєкту.....	10
2. СПЕЦИФІКАЦІЯ.....	13
2.1. Відеоряд.....	13
ВИСНОВКИ.....	14
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	16
ДОДАТКИ.....	19
АНОТАЦІЯ.....	44

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Обґрунтування проєкту

Актуальність роботи зумовлена тим, що телебачення посідає одне з найголовніших місць в у висвітленні подій в умовах воєнних конфліктів, а розвиток технологій модернізує подання цифрової інформації, дозволяє швидко опрацьовувати її та доступно подавати на цифрових майданчиках.

Військові звіти, звернення командувачів, заяви з фронту стають найголовнішими інфоприводами. Водночас не вони, а саме ЗМІ, які подають цю інформацію, формують думку громадськості. Від цього залежить обізнаність населення про ситуацію на фронті, хід війни, ставлення міжнародної спільноти до України. Вся ця інформація може як нашкодити, так і допомогти. В перші дні повномасштабного вторгнення новини про російський наступ лунали звідусіль. Нестримний потік інформації спричинив спалах паніки населення. Інтернет-ЗМІ та телебачення стали комунікаційним мостом між керівництвом Збройних сил, владою та населенням. Своїми заявами посадовці намагались заспокоїти громадян, не зчиняти паніку, доповідали про перебіг переговорів з міжнародними партнерами, військове керівництво – про темпи навали та перспективу контрнаступу. До телевізійних студій досі щоденно запрошують військових аналітиків, які діляться експертною думкою чи підтверджують або спростовують факти стосовно тієї чи іншої події. Журналісти десятки разів опрацьовують ці заяви і аналітику, аби доступно, розмовною мовою пояснити глядачам перебіг воєнних дій.

Цивільне населення вчасно отримує від ЗМІ інструкції евакуації з різних регіонів, оперативно реагує на обстріли цивільної і критичної інфраструктури. Зокрема, про графіки можливих відключень, терміни відсутності води та електроенергії, радіаційну загрозу, надзвичайні погодні явища, затримки на митному контролі, зміни в документообігу публікують офіційні ресурси

держустанов, поширюють їх прес-служби або медіа. Саме медіа формують ставлення громадян до військових та політичного керівництва країни. Від цього залежить підтримка армії цивільними українцями, інтенсивність грошової допомоги та волонтерства, а також і кількість мобілізованих до лав ЗСУ. Усі новинні ресурси задіяні для боротьби з російською пропагандою та маніпуляціями, адже це і є складова «гібридної війни», яку веде РФ.

Оксана Бабенко справедливо наголошує на ролі ЗМІ у цьому протистоянні: «Перемогти брехню північного сусіда допоможе лише фахова, неупереджена інформація про стан справ на фронті з дотриманням усіх необхідних стандартів. Водночас потрібно уникати надто гучних заголовків, аби не спричинити панічні настрої у населення, що також є небезпечним в умовах війни» [1, с.13].

Вагомим внеском телебачення у цю війну є фільмування воєнних злочинів росії. Репортери українських та закордонних каналів попри значну небезпеку приїжджають до гарячих точок, де ведуться активні бойові дії, або ж на місця масових поховань і катівень, як це було у Бородянці, Бучі, в Ірпені чи Гостомелі. Однак, якщо інформація подається в неправильному місці і в неправильний час, це може не тільки смертельно зашкодити самому журналісту, а й спрацювати на користь ворога. Слушно зазначають Олена Левченко та Ольга Білан, що до кожного відрядження до зони бойових дій репортер має бути надійно споряджений та оперативно реагувати на загрози з міркувань безпеки. Перед висвітленням матеріалу чи початком прямого включення, знімальна група, а це зазвичай лише оператор і журналіст, мають пересвідчитись у військового керівництва щодо трансляції тієї чи іншої локації [10, с.22].

Більшість сюжетів проекту, а саме 6 з 8-ми, стосуються воєнної тематики. Інші ж два мають культурний характер, проте все ж таки певним чином висвітлюють питання та події в умовах війни. **Формат телесюжету** – одна з головних складових новинної програми каналу. Він є **доцільним**, бо дає змогу не тільки почути, а й побачити інформацію. Так дані краще запам'ятовуються і усвідомлюються. Тим більше в умовах війни журналісти спостерігають багато страшних кадрів, проте їх висвітлення вкрай необхідне. Зрозуміло, що словами

не описати ті масштаби руйнувань, які завдає росія, тому стрічка, яка транслює всі ці злочини нашого сусіда, несе немалий сенс і додає емоційності. Беззаперечно, з цим треба бути обережним, тому журналісти мають уніфіковані правила, що можна публікувати, а що ні, адже кожен глядач індивідуальний і може сприймати контент занадто чутливо.

Новизна проєкту полягає у висвітленні подій в Україні і життя людей, які пережили вже понад два роки повномасштабного вторгнення і понад 10 років війни. Тобто важливим акцентом є адаптація людей і виклики, які постали перед ними за цей час. Проєкт не передбачає ні хроніку подій, ні великих аналітичних військових звітів і аналізу ситуації на фронті. Він транслює проблеми, якими переймаються українці тут і зараз, а це не завжди війна. Наприклад, питання творчості проросійських письменників, традиції, публічні суперечки, волонтерство, але все це створюється і обговорюється в контексті війни, яка вплинула на всі сфери життя.

Порушити важливі питання, поширити голоси українців, щоб їх почула влада або свої ж співгромадяни, і є **ідеєю цієї роботи**. Глядачі телесюжетів, навіть якщо і не дізнались чогось нового для себе, – точно почули думку інших людей, яка транслювалась. Вони можуть прислухатись, заперечити, погодитись, але врешті зроблять свій висновок і, принаймні, будуть знати, що та чи інша проблема існує, про яку вони раніше не замислювались.

1.2. Теоретична база

Для розуміння створення сюжетів саме в умовах збройного конфлікту важливо було розуміти, як створити контент цікавим, інформативним і водночас безпечним для країни та її героїв. Адже роль журналістів під час сучасної гібридної війни значно зросла. Про це пише і Сергій Штурхецький: «Як журналісти можуть впливати на припинення війни (публікуючи факти насилля та гуманітарних катастроф і привертаючи увагу міжнародної спільноти), так і

журналістів можуть використовувати для подальшої ескалації конфлікту. І правил цього використання чи якихось моральних застережень дуже часто не існує» [23, с.122]. Ніхто не може залісти в голову противника, але, щоб не стати його жертвою, перед публікацією роботи варто подумати, з якого боку її можуть використати вороги. Тому, щоб зрозуміти специфіку і безпекові тонкощі створення телевізійних сюжетів, знадобилось пригадати роботи В. Жадька, В. Копийки, М. Дорошко, П. Салиги, Л. Городенко, які вивчались під час проходження курсу «ЗМІ в умовах інформаційної війни». На заняттях детально розглядалися методи російської маніпуляції та дезінформації українського населення, способи її виявлення і протидії. Отримано багато практичних навичок щодо того, як журналіст має працювати в зонах збройного конфлікту, як уникнути трагічних випадків і висвітлювати воєнні події.

Технічна складова роботи над телевізійними сюжетами покладалась на роботи Н. Симоніної, З. Дмитровського, М. Недопитанського, Ю. Олійник. У своїх наукових матеріалах вони детально дослідити усі складові телевізійного сюжету, його типи та правила створення. Зокрема, М. Недопитанський у своєму навчальному посібнику «Тележурналістика: досвід, проблеми, стратегії» [3] суттєво пояснює основні компоненти, з яких складається кожний телесюжет: відеоряд з інтершумом, закадровий текст журналіста, синхрони, лайф, титри. Усі вони створюють єдину композицію, де тема сюжету розвивається за логічною послідовністю, а завдяки компонентам, які описані М. Недопитанським, стає легким, не перевантаженим інформацією, цікавим та змістовним.

Після початку повномасштабного вторгнення українська влада з міркувань безпеки і для протидії дезінформації об'єднала телевізійне мовлення у телемарафон «Єдині новини». До нього увійшли канали: «Суспільне», «1+1», «ICTV», «Рада», «Інтер» та «Ми – Україна». Сюжети з телемарафону «Єдиних новин» використовувались як приклад виключно з технологічної точки зору. Найбільше досліджувались сюжети «5-го каналу», який разом з «Прямим» та «Еспресо» залишились поза телемарафоном і транслюють програми самостійно.

Окрему увагу привернуло написання підводки до сюжету. Вона має коротко пояснювати, про що буде наступна відеострічка, й водночас заінтригувати, викликати інтерес у глядача, щоб він не перемкнув канал на інший та додивився випуск до кінця. Американське телебачення практично не застосовує у своїх новинних випусках сюжетів, а надає перевагу прямим включенням. Натомість були взяті до уваги трансляції каналів CNN, NBC та FOX.

Робота над проєктом тривала з вересня 2024 року. На початковому етапі розроблялася тема роботи, назва, її специфіка. З початком семестру почалось проходження курсу «Тележурналістика», який надав повне розуміння і потрібні теоретичні знання, щоб приступати до практичної частини роботи. Усі сюжети мають відповідні інфоприводи, а тому потребували оперативності. Максимальний час, який можна було витратити створення одного сюжету, – два дні, адже оперативність – запорука того, що матеріал журналіста подивляться якомога більше людей, зважаючи на його актуальність. Проте швидкість подання інформації повинна поєднуватися з якістю. Запропоноване пройшло всі етапи фактчекінгу із зазначенням джерел та відповідних дат.

Результатом роботи стали телевізійні сюжети на воєнну та соціальну тематику, які транслювали в етерах програми «Час новин» на 5-му каналі та окремими відео на платформі Youtube.

1.3. Мета і завдання роботи

Метою проєкту є інформування громадян про події сьогодення та висвітлення життя українців в умовах війни, пояснення складних політичних та воєнних процесів, висвітлення адаптації українців до цих умов. Військова тематика тепер обговорюється в побуті чи не кожен день, і вона впливає на сприйняття інших, рутинних справ. Слова або заяви, на які раніше ніхто б уваги не звернув, тепер набувають нового сенсу. Публічне коло швидко

видозмінюється, зростає число зрадників і героїв. Нині у нашій країні змінилися авторитети. Людина у костюмі вже не викликає такого захоплення, як чоловік чи жінка у пікселі. Тому сюжети покликані показати явища з нового боку.

Завдання, які постали для досягнення сформульованої мети проєкту:

1. Оперативне опрацювання інформації, її перевірка і дотримання журналістських стандартів під час написання закадрового тексту.
2. Швидка організація зустрічі з героями сюжетів, збирання коментарів онлайн чи офлайн, напрацювання вміння переконувати людей говорити перед камерою.
3. Злагоджена робота в команді з оператором, подання коректних і точних вказівок щодо зйомки.
4. Опанування програми монтажу, дизайну і оформлення згідно стилю каналу та правилами монтажу.
5. Просування контенту, дослідження інтересів аудиторії, трендів відео, аналіз кількості переглядів та їх тривалості.

Об'єктом кваліфікаційної роботи стало дослідження навколо гучних заяв, цікавих і важливих подій у місті Києві та області.

1.4 Джерела фактів

На самому початку розробки сюжетів пошук тем та слідкування за інформацією здійснювались завдяки вторинним джерелам, а саме низці авторитетних інтернет-ЗМІ та інформаційним агенціям. Наступним та обов'язковим етапом став фактчекінг. Усі накази, звіти, коментарі, тощо перевірялись на офіційних сайтах установ. Джерелами для підтвердження заяв виступили прес-конференції, трансляції зустрічей, брифінгів та розмовних студій. Зокрема, основними джерелами стали: Офіс Президента, офіційний портал Верховної Ради України, сторінка Інституту національної пам'яті,

інформаційне агентство «Reuters», сторінки Головного управління розвідки, Служби безпеки, ДСНС та Держприкордонслужби.

Згодом у процесі добору матеріалів джерелами фактів ставали спікери, які надавали коментарі стосовно тієї чи іншої ситуації, зокрема, народна депутатка Інна Совсун, речник Державної прикордонної служби Андрій Демченко, міський голова Ірпеня Олександр Маркушин, філософ та перекладач Олексій Панич, військовослужбовиці 3-ї окремої штурмової бригади ЗСУ, завідувачка Музею імені Михайла Булгакова Людмила Губіанурі, ветеран Служби зовнішньої розвідки Василь Бодан тощо. Використані першоджерела завжди зазначені у тексті закадрового тексту. На кожному запозиченому фото чи відео у матеріалі стоїть титр із позначенням джерела, дати та місця зображуваного.

1.5. Технічні і програмні засоби

Для зйомки відео застосовувались професійні камери, для коректного запису звуку – ручний та петличний мікрофон. Для монтажу сюжету довелось опанувати програму редагування відео «Edius». Вона має багато необхідних функцій для роботи як з відео, так і з аудіорядом та швидко конвертує готові сюжети.

Для просування контенту окремо створювались обкладинки з відповідним підписом для відео сюжету на Youtube та Facebook в програмі фотошопу «Adobe Photoshop». Вони мали приваблювати користувача своїм підписом, зображенням, акцентами до перегляду відео.

1.6. Сфера застосування

Всі сюжети транслювались в етері випусків програми «Час новин» на 5-му каналі, а також окремо опубліковані на Youtube (Додаток А). Цільовою

аудиторією проєкту є переважно люди середнього віку, які орієнтуються в суспільно-політичних процесах країни та полюбують цифровий формат новин.

Найменша кількість переглядів із серії телесюжетів – це одна тисяча, найбільша цифра – майже 40 тисяч переглядів. Більшість з них транслювали у підсумковому випуску новин о 21 годині, тому якомога більше глядачів змогли побачити матеріали на екранах, коли, приміром, приходили з роботи і відпочивали, переглядаючи програму, або по завершенню дня вмикали випуск, аби передивитися те, що пропустили за день.

Хоч телебачення зараз трохи поступається інтернет-ЗМІ, воно все ж таки залишається основним джерелом інформації для людей старшого віку, які не економлять на вподобайках та коментарях. Молодь більше віддає перевагу платформі Youtube та новинним ресурсам у соцмережах, але все ж телевізор є незамінним атрибутом у кожному домі, і матеріали тележурналістів, хоч і на фоні, але можуть запам'ятовуватись, поки людина прибирає в кімнаті, готує на кухні, робить доглядові процедури чи гортає стрічку соцмереж в телефоні, одночасно слухаючи телевізор. Серед запропонованих сюжетів є і події, вони також можуть викликати значний інтерес до перегляду у людей, які через певні причини не змогли побувати на тій чи іншій події.

1.7. Структура журналістського проєкту

Проєкт «Життя великої війни» складається з восьми телесюжетів, які були створені у рамках програми «Час новин» на 5-му каналі. 4 з них – події та 4 – тематичні. Середня тривалість матеріалів складає 4 хвилини. Умовно сюжети розподілені на дві теми:

- військову («Звідки у росіян Starlink?», «Жінки 3-ї штурмової», «Скандал з висловлюванням Ганни Маляр», «Пішки через кордон. До яких витівок вдаються ухилянти?», «Річниця звільнення Ірпеня»).

- соціальну («Суперечки довкола Булгакова», «Волонтери зібрали цілих три автівки на ЗСУ», «Як у Києві святкували останній день Масниці»).

Шість із цих сюжетів потребували залучення оператора і проведення зйомки, оскільки це були або події сюжети, або запис коментаря офлайн. Роботи мають усі складові, характерні для жанру телевізійного сюжету: відеоряд з інтершумом, закадровий текст журналіста, синхрони, лайф, стендап, титри та підводку (Додаток Б).

Відеоряд з інтершумом – це весь знятий оператором матеріал, який ретельно змонтовано журналістом, його зазвичай позначають як ТЗК (текст за кадром). Відеоряд показує місце події з різних ракурсів, таким чином створюючи ефект присутності глядача. Відео занурює людину у ту атмосферу, погодні умови чи особливості регіону. Інтершум – це фоновий звук (розмови людей, бахкання, звук дощу або грому, поліцейських сирен та ін.) Він робить відео «живим» і дозволяє «бачити» локацію не тільки очима, а й вухами. Але інтершум завжди супроводжується голосом репортера.

Закадровий текст відтворює сам журналіст. Темп голосу – повільний, аби було розбірливо чути всі слова, але не занадто, бо гарна ознака сюжету – його динамічність. Тобто голос журналіста не заворожує людину, а навпаки концентрує увагу на інформації, яку він говорить.

Синхрони мають обов'язкове місце в сюжеті, це коментарі героя, свідків, експертів та інших учасників. Їх середня тривалість 20-25 секунд, але трапляються і винятки. Синхрон може бути довшим, якщо по змісту вся інформація вибраного речення спікера є цінною і без всього шматка сенс буде незрозумілим, або ж навпаки коротшим, щоб не витратити час глядача на беззмістовну розповідь, лишити найважливіше. Таку думку підтверджує Ю. Олійник: «Робота з синхронами – дуже важлива частина підготовки сюжету. Занадто довгі фрагменти інтерв'ю з героями засвідчують небажання автора «підвестися» у закадровому тексті до свого героя так, щоб його фраза була

змістовною і влучно спрацювала на розкриття теми. Стислі синхрони надають сюжетові більш активного темпу» [15, с. 84].

Лайф або люфт – це коротке відео зі звуком, яке несе в собі якусь змістову цінність. На відміну від інтершуму, люфт концентрує увагу на кульмінаційному моменті або ж на кадрі, який зафіксувала камера, де краще за все передається атмосфера події. Наприклад, гучний вибух з вигуками людей, момент з вистави, аплодисменти, звук медичного препарату, кадр з фільму та інші. На відміну від інтершуму, люфт не перекривається начиткою журналіста, він дає «перепочити» і краще зануритися в зображуване середовище.

У матеріалах часто використовується елемент *Vox populi*. Проте варто зважати, що думка пересічних громадян не може дорівнювати думці всіх українців, адже об'єктивізація залежить не тільки від кількості опитаних, а й від місця, регіону, віку. Тому результати *Vox populi* у сюжетах подаються як окремі думки окремих людей на вулиці чи у постах соцмереж.

Також на кожному відео подаються відповідні титри, щоб не вводити глядача в оману. Це геотитри, де відображається назва локації: населений пункт, область, країна, іменні титри на синхронах вказують ім'я, прізвище, посаду героя або його статус в поточній ситуації (наприклад, підозрюваний, постраждалий, учасник заходу). Обов'язково зазначені джерела запозичених відео і фото. Архівні титри з датою або зображуванним періодом, розшифровка за потреби, якщо погано чути коментатора на синхроні тощо.

Весь процес створення і планування телевізійного сюжету вимагає неабиякого творчого підходу. Від креативності і відповідальності журналіста залежить, наскільки цей матеріал, а головне – інформація в ньому запам'ятається глядачеві, наскільки буде зрозумілою. Багато компонентів складають основу сюжету, але їх правильне поєднання зробить відео не тільки інформативним, а й динамічним, цікавим, легким і приємним для сприйняття великої кількості інформації.

2. СПЕЦИФІКАЦІЯ

2.1 Відеоряд

Відеоряд на сюжеті побудований з відзнятого матеріалу на зйомці, запозичених відео з відкритих джерел та комп'ютерної графіки, яка подається зазвичай для зображення статистики чи цитат, у форматі HD 1920x1080. Кожен сюжет складається з кадрів, які побудовані в логічній послідовності та згідно правил відеомонтажу. Постійно відбувається чергування планів: спочатку загальний, потім середній та крупний. Тривалість одного кадру, згідно правил монтажу, складає не менше трьох секунд. На початку і в кінці сюжету обов'язково стоять «захльости», які потрібні для того, аби режисер етеру зміг вчасно запустити та вимкнути сюжет з екрану.

Основним завдання телесюжету є створення ефекту присутності, занурення глядача у процес, тому вибір кадрів, їх послідовність та загальна концепція сюжету побудовані для досягнення поставленого завдання з боку монтажу.

ВИСНОВКИ

Дослідження навколо специфіки жанру телевізійного сюжету та його розробки дали змогу зробити декілька висновків. По-перше, телебачення досі залишається актуальним джерелом інформації для населення, незважаючи на зростання популярності інтернет-ЗМІ та новинних телеграм-каналів. Жахливі події, які нині переживає Україна в умовах збройної агресії росії, чи не найкраще передаються через екран. А їх подання у форматі сюжету робить інформацію стислою, впорядкованою і зрозумілою для сприйняття. По-друге, сюжети на військову тематику приваблюють людей більше, ніж на соціальну. Це показала кількість переглядів телесюжетів на Youtube.

Серед телевізійного простору Україна має чимало авторитетних каналів, і конкуренція між ними дає можливість виробляти контент якомога якіснішим і цікавішим. Серія сюжетів «Життя великої війни» були розраховані на вимогливого глядача, якого не здивуєш стандартним викладом інформації та який має великий вибір телеканалів як на цифровому чи супутниковому телебаченні, так і на платформі Youtube. Робота над проектом вдосконалила навички не тільки відеомонтажу та написання текстів, а й розвинула професійний смак, чуття до влучного слова, режисерські навички для формування гарного та цікавого продукту.

Мета проекту досягнута, адже телесюжети змогли не тільки проінформувати глядачів про події сьогодення, а й спонукали їх до аналізу цієї інформації, про що свідчить бурхливе обговорення в коментарях. Люди писали як схвальні, так і негативні коментарі стосовно описаної у сюжеті ситуації. Це, у свою чергу, дає можливість зрозуміти, що матеріали надали влучне пояснення тим чи іншим явищам і на основі різних точок зору та фактів змогли сформувані у глядача його власне бачення. Викликати потребу у людей аналізувати почуте і побачене – одне з основних завдань будь-якого журналіста. Таким чином зростає не тільки довіра до ЗМІ, а й формування самосвідомості громадян, їх протидія дезінформації. Абсолютно протилежно працює пропагандистська система

російських ЗМІ. Ми бачимо, що кремлівські канали і видання виконують функцію державного гучномовця, а незалежні ЗМІ позбавлені права на існування.

Поставлені завдання успішно реалізовані. Опрацьовані низка наукових робіт, які досліджували специфіку жанру телевізійного сюжету та роль телебачення в умовах гібридної війни. Були використані навички, набуті за час проходження курсів: «Інформаційні війни», «Телевізійна журналістика», «Практикум журналістської майстерності», «Журналістська етика», «Риторика». Вдалось оперативно знайти та організувати зустрічі з героями сюжетів. Стали зрозумілими тонкощі процесу зйомки під час роботи з оператором, прийшло розуміння постановки кадрів і формування суцільної картинки, адже робота оператора повністю залежить від вказівок журналіста, який і є відповідальним за зйомку. Завдяки підібраним джерелам та допомозі досвідчених колег, вдалось опанувати програми монтажу і створювати якісний відеоряд та зручний дизайн продукту.

Кваліфікаційний проєкт підштовхнув до подальшої розробки телевізійних сюжетів у рамках 5-го каналу на різну тематику і з різними героями. Авторський продукт буде розширюватись і вдосконалюватись, що слугуватиме рушієм на шляху до професійної діяльності. Представлені телесюжети вже отримали схвальну оцінку від керівництва каналу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бабенко О. Засади підготовки військових тележурналістів України в умовах гібридної війни. *Вісник Львівського університету*. 2017. Вип. 42. С. 12-18.
2. Буроменський М., Штурхецький С., Білз Е. Журналістика в умовах конфлікту: передовий досвід та рекомендації. Київ: «Компанія ВАІТЕ», 2016. 118 с.
3. Горбань Ю. О. Інформаційна війна проти України та засоби її ведення. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2015. Вип. 1. С. 136-141.
4. Гоян В. В. Термін «Телебачення» в контексті теорії тележурналістики. *Вісник Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка*. 2007. Вип. 8. С. 112-117.
5. Дмитровський З. Телевізійна журналістика. Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2008. 220 с.
6. Дмитровський З. Організація роботи на телебаченні. Львів: Малий видавничий центр факультету журналістики ЛНУ ім. І. Франка, 2020. 99 с.
7. Коваленко І. Тележурналістика як специфічний вид соціальної діяльності: структурно-функціональний аспект. *Вісник Харківської державної академії культури*. 2014. Вип. 42. С. 167-173.
8. Колах В. Суспільне телерадіомовлення як інструмент боротьби з маніпулятивними та деструктивними інформаційно-психологічними впливами в Україні. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2016. Вип. 5. С. 49-60.
9. Костюченко О. Основи телевізійної журналістики: начальний посібник. Острого: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2016. 218 с.
10. Левченко О., Білан О. Телевізійна журналістика в умовах воєнного стану. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв*. 2023. Том 6. С. 20-28.

11. Любченко Ю., Третяк А. Створення образу дійсності в телевізійному сюжеті засобами монтажу. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2022. Том 3. С. 203-208.
12. Мой Д., Ордольфф М. Телевізійна журналістика: Практична журналістика. Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. 234 с.
13. Недопитанський М. Тележурналістика: досвід, проблеми, стратегії. Київ : ДП Газетно-журнальне видавництво Мова культури і туризму України, 2009. 144 с.
14. Огар Т. І. Перспективи розвитку мультимедійних технологій у видавничій галузі цифрового інформаційного суспільства. *Збірник наук. праць*. 2019. С. 225-227.
15. Олійник Ю., Бондаренко Т. Особливості підготовки телевізійного сюжету. *Актуальні проблеми природничих та гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2018»*. ХХ Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. 2018. С. 83-85.
16. Олійник Ю. Особливості підготовки телевізійного сюжету. *Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького*. 2018. С. 83–85.
17. Орлова Н. Основні етапи формування термінології телевізійної журналістики. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2014. Вип. 21. С. 187-191.
18. Самосват І. С. Журналістська етика при висвітленні воєнних конфліктів. *Університет державної фіскальної служби України*. 2018. С. 293-294.
19. Симоніна Н. Сюжет як форма журналістського телевізійного матеріалу. *Наукові записки Інституту журналістики*. 2013. Том 51. С. 87–90.
20. Стівенс Мітчел. Виробництво новин: телебачення, радіо, Інтернет. Київ: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 407 с.
21. Тарасюк В. Актуальні проблеми інформаційної сфери України.

Гілея: науковий вісник. 2018. Вип. 129. С. 166-171.

22. Шпилик С. Інформаційна війна, пропаганда та PR: такі схожі й такі різні. *Галицький економічний вісник*. 2014. Том 47. С. 178-188.

23. Штурхецький С. Особливості сучасних воєн: що потрібно знати журналістам. *Global World: науковий альманах*. 2016. Вип. 2. С. 122-124.

24. Шульгіна В. Співвідношення термінів «значення», «інформація», «інформативність» у лінгвістичній літературі. *Національний авіаційний університет*. 2019. С. 561-570.

25. Яковець А. Телевізійна журналістика: теорія і практика. Київ: Києво-Могилянська академія, 2009. 264 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Список публікацій проєкту на Youtube платформі 5-го каналу

1. 5 канал. ВТЕЧА від МОБІЛІЗАЦІЇ. До яких витівок вдаються УХИЛЯНТИ на кордоні. YouTube. 27.01.2024

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=TUYqwt60mPU>

2. 5 канал. ЩОООО? У росіян теж є Starlink! Ілон Маск звернув не туди? YouTube. 15.02.2024

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=5JnI-Hs4jUM>

3. 5 канал. Допомагаємо ЗСУ РАЗОМ! Наші глядачі зібрали НА АВТО військовим. YouTube. 11.03.2024

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1ZtaJwV5AhA>

4. 5 канал. «ДВІЖ». Бути жінкою в надскладних умовах! Військовослужбовиці 3-ї ОШБ про службу у війську. YouTube. 05.03.2024

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=c-WlvJY-9Zo>

5. 5 канал. Фініш Масниці. Як їли налисники та спалювали Кострубатого Діда. YouTube. 30:14-34:43. 17.03.2024.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pmbOEysYSL0>

6. 5 канал. Друга річниця визволення Ірпеня від російських оКУПАНТІВ! Як до міста повернулося життя! YouTube. 28.03.2024

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PyoIGVPe53g&t=245s>

7. 5 канал. Що буде з музеєм та чи справді Булгаков є ворогом для українців? YouTube. 09.04.2024.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=JhMjLfCHK0M>

8. 5 канал. ГАЛАС несеться мережами! Реакція українців на палку дискусію в прямому етері! YouTube. 13.04.2024.

URL: <https://www.youtube.com/watch?v=1yjUO5ruH0Y>

Тексти та структура телесюжетів в етері та на Youtube платформі 5-го каналу

1. Скандал з Ганною Маляр

Підводка: Це дно! Ганьба! Слова Ганни Маляр, колишньої високопосадовиці Міноборони, розлютили багатьох українців. Мова про ток-шоу, в якому Маляр сказала дружині військового: в Конституції про демобілізацію нічого не написано. І коли добровольці йшли на фронт в перші дні великої війни, мали про це знати. Мовляв, в країні воєнний стан і треба воювати далі. Маляр перебивала і довела співрозмовницю до сліз. Емоцій не стримала Інна Совсун, народна депутатка, яка чекає коханого з фронту. Про палку дискусію в прямому етері та реакцію українців детальніше Марія Дрозд розповість.

Сюжет:

Стендап: Токшоу на Суспільному. Тема резонансна - закон про мобілізацію. У студії обговорювали, зокрема, те, що з документа прибрати - питання демобілізації військових. І ось ці слова екзаступниці міністра оборони Ганни Маляр до народної депутатки Інни Совсун обурили українців

ЛЮФТ

ТЗК: Це спричинило неабиякі емоції в студії. На захист Інни Совсун стала її колега Ірина Геращенко.

ЛЮФТ

ТЗК: Ганна Маляр перебивала співрозмовників. Але головну думку Інна Совсун все ж висловила.

ЛЮФТ

ТЗК: Але вона існує. Це відсутність нормальної комунікації держави з родинами військових. Поведінка Маляр у студії розлютила багатьох українців.

СХ:

Тамара Горіха Зерня

(Фізично неможливо дивитися на це, сльози гніву на очах)

Дмитро Лиховій

(Подивився. Маляр - дно. Дно комунікації.)

Наталія Рибалко

(А найогидніше те, що ось такі як вона «рупори» і створюють неповагу до військових. Подаючи приклад...)

ТЗК: Сльози в ефірі були недоречними. Як і слова Ганни Маляр. Вважає Інна Совсун. Ми звернулися до неї по коментар.

СХ:

Інна Совсун, народна депутатка, Голос

(Це був прояв зневаги, брак емпатії якоїсь. Можна по різному ставитись до питання демобілізації. Але не можна закидати військовим, що вони самі винні, що зараз вони там на фронті.)

ТЗК: Слова Ганни Маляр обурили також і Яну, дружину військового, який став на захист країни в перші дні повномасштабного вторгнення.

СХ:

Яна Сабляш, дружина військового ЗСУ

(Моя особиста реакція : мене в особі Інни, зневажають, я другий сорт. Це

цивільні, які виконують свій обов'язок конституційний. У них є інше життя, у них є родини, життя яке ми втрачаємо через війну.)

ТЗК: Ми намагались зв'язатися і з Ганною Маляр, щоб почути її позицію. Але, зворотнього зв'язку так і не отримали. Нового закону про мобілізацію, який розглядали майже чотири місяці, дуже чекали родини військових. Адже в ньому мала бути й норма про терміни демобілізації.

СХ:

Яна Сабляш, дружина військового ЗСУ

(Зважаючи на те що головна вимога військових, це почути терміни служби, то влада цього не чує. Не прийняли в цьому законі ні правки про ротацію, які давали хоча б тимчасовий відпочинок. Ні питання скільки служити, Тому що в 22 році не говорили, що війна триватиме 2-3 роки, а не 2-3 тижні обіцяні.)

Інна Совсун, народна депутатка, Голос

(Пояснення того, що мобілізація потрібна ми від політичного кевіництва держави не почули. Ми почули його у другому читанні від генерала Содоля, він вийшов і прправильні речі сказав. просто цю правдуц треба було казати в січні, листопаді, її треба було трансювати по телемарафону, а не мовчати увесь цей час.)

ТЗК: Про погану комунікацію влади з родинами військових в ефірі 5 каналу говорить й журналістка Лариса Івшина.

СХ:

Лариса Івшина, головна редакторка газети «День», суспільна діячка

(Найперше, що вони повинні розуміти, що справедливість під час війни теж має місце. Так, ми захищаємо нашу державу, але ж ми не разом. І це треба долати. Якщо не буде подолано, не буде комунікації.)

ТЗК: Тим часом, Міноборони та генштаб ЗСУ вже почали розробку закону про

демобілізацію. Прогнозують: на його підготовку та ухвалення може піти до 8 місяців. Марія Дрозд, Юрій Жупанов, Олександр Павленко, 5 канал.

1. Суперечки довкола Булгакова

Підводка: Михайло Булгаков – імперець та завзятий українофоб. Такий висновок зробили в Інституті національної пам'яті, чим спричинили хвилю суперечок. Віднині, все, що носить ім'я російського письменника - пропаганда імперської політики. У соцмережах здійнявся галас. Одні підтримували позицію інституту, інші навпаки виступали на захист пам'яті письменника. Відреагували й у столичному Музеї імені Булгакова. Фахівці не погоджуються з висновком інституту. Що буде з музеєм та чи справді Булгаков є ворогом для українців, дізнавалася Марія Дрозд.

Сюжет:

ТЗК: Ще не вщухла дискусія щодо Гоголя, як з'явилися суперечки про Михайла Булгакова. Письменник народився і тривалий час жив у Києві. Але врешті його називають російським та радянським письменником. Він дезертирував з армії УНР, був військовим лікарем у білогвардійців, членом радянської спілки письменників та всеросійського союзу. І творчість Булгакова очевидно проросійська. Український Інститут національної пам'яті визнав Булгакова українофобом, а пам'ятники та об'єкти на його честь - пропагандою російської імперської політики.

СХ:

Висновок Інституту національної пам'яті

Михайло Булгаков – імперець за світоглядом, затятий українофоб. Письменник попри роки життя у Києві зневажав українців та їхню культуру, ненавидів українське прагнення до незалежності, негативно відгукувався про становлення

Української держави та її чільник Ів. З-поміж усіх російських письменників того часу стоїть найближче до нинішніх ідеологем путінізму і кремлівського виправдання етноциду в Україні. Світоглядно був на позиціях російського імперіалізму, білогвардійщини, схвалював експансію російського комунізму.

ТЗК: І в деяких творах герої письменника справді дискримінують українців.

ЛЮФТ

ТЗК: Бурхлива дискусія одразу сколихнула соцмережі. Серед українців знайшлися і прихильники, і противники Булгакова.

СХ:

Марина Ставнічук

(Киянина, письменника Булгакова знає увесь світ! А ви, друзі, знаєте хоча б одне прізвище з інституту національної пам'яті? Що це за люди, які у якихось комісіях при ньому, вирішують позбавити нас національної спадщини.)

Олена Яхно

(Люди, яким так дошкуляє Булгаков, що їх аж трусить, досить толерантно ставляться до пролетарських поетів Тичини і Рильського, що були комуністами і ленінцями.)

Антін Мухарський

("Київ - рускій город" - казав Булгаков своїми творами. І що тепер? Віддати Київ смокалям? У 2022-му не віддали. Але ж вони все одно прийдуть "визволяти" шанувальників автора.)

Віктор Таран

(загалом згоден з висновками, необхідно викорінювати все, що виправдовує російський імперіалізм та підтримує філософію «русского міра».)

Соломія Бобровська

(Булгаков вибрав свою ідентичність свідомо, а ми свідомо врешті маємо відійти від вшанування відвертих ворогів, хоч і народжених на нашій території.)

ТЗК: А виріс Михайло Булгаков у столиці, на Андріївському узвозі.

СТЕНДАП

У цьому будинку Михайло Булгаков із родиною жив 13 років, тепер тут літературно-меморіальний музей.

ТЗК: Доля музею після висновку Інституту національної пам'яті – невідома, але закладу радять змінити назву. Свою позицію вже оприлюднив і сам музей. Деякі твердження інституту нацпам'яті вважають хибними, а його фахівців – некомпетентними. Водночас керівництво музею не заперечує проросійську позицію Булгакова. Але навіть із такими поглядами вбачають важливим залишити пам'ять про історію української революції 1917-1921-го років, адже Михайло Булгаков був активним свідком тих подій.

СХ:

Людмила Губіанурі, Завідувачка літературно-меморіального музею Михайла Булгакова

(Він дійсно був людиною, яка не підтримувала, тому що не вірила і не розуміла всього, що стосується українського бажання створити власну країну, і він виховувався в імперських традиціях. Але він зміг це для нас з вами залишити, свої враження. Булгаков народився в одній імперії, а став письменником в іншій. Він свідок двох імперій, і як він розповідає про радянську СРСР. Це всі знають, наскільки він не розумів, і не любив це утворення.)

СТЕНДАП

І раптово, і грізно настала історія...» саме як 24 лютого 2022-го року правда ж? Але цими словами Михайло Булгаков описував початок національно-визвольних змагань.

ТЗК:Що правда, на боці українців Булгаков тоді аж ніяк не був.

СХ:

Олексій Панич, Філософ, перекладач, провідний науковий співробітник НВО «Дух і Літера»

(Булгаков це абсолютно антирадянське мислення, але водночас воно проросійське і імперське. Булгакова вивчають як в ньому поєднувалося російське і антирадянське, можна знайти дуже цікавий матеріал, щоб показати в правдивому світлі сьогоднішніх "хороших русских".)

ОПИТУВАННЯ

- Я не можу сказати про його українофобність, але можу зазначити, що тільки правильні речі писав.

- Там зображена дискримінація українців, тому ця творчість мені не заходить і я не хочу, щоб це поширювалося Україною.

- Читав і дивився постановки. - Сподобалось? - А кому не сподобається?

- Читав його "Білу гвардію". Це досить цікаво. Відчувається певна зневага до українства, але розумієш контекст. Це людина, яка пов'язана із Києвом і було б логічно, щоб музей його, хоча б десь там на задвірках, але був десь тут.

ТЗК: Філософ та перекладач Олексій Панич вважає: вулиці імені імперського Булгакова варто перейменувати, а от Музей, на його думку, має бути як нагадування про спадщину, хоч якою вона була б.

СХ:

Олексій Панич, Філософ, перекладач, провідний науковий співробітник НВО

«Дух і Літера»

(Тут йому місце. Іноземці, які приїжджають в Київ, мають унікальну нагоду дізнатись про Булгакова те, про що в Москві не розкажуть. Там, де російський письменник пробував і провів значну частину свого життя, там є сенс в такій культурній комеморації, бо це культурна історія цієї місцевості. В Києві вулиця Булгакова, це для мене було перебільшення. А музей і пам'ятник біля музею, це нормально це локально, це місцева культурна історія. І не така вона вже страшна, як здається.)

ТЗК: Українська історія вже наповнилася новими, сучасними революціями та великою війною. Натомість ми не забуваємо про національну боротьбу наших попередників. А от через яку або чию призму пам'ятати минувшину, — питання суперечливе. Марія Дрозд, Олексій Тищенко, 5 канал.

2. Останній день Масниці

Підводка: Проводжають зиму і зустрічають весну. Завершився тиждень Масниці. Це свято ще називають Колодій чи Сиропуст. У Києві у Національному музеї архітектури та побуту відзначили останній день масниці. Про традиції та що свято означало для наших пращурів – у матеріалі Марії Дрозд.

Сюжет:

ЛЮФТ

ТЗК: Навколо несамопитий галас. Хороводи, веснянки, смачнючі страви. Так у Києві відзначали останній день тижня Масниці.

ЛЮФТ

ТЗК: Пращурам перед великим постом треба було вдосталь наїстися, аби не спокушатися смаколикама у піст. Тому раніше до нього готувалися взагалі три тижні!

СХ:

Анастасія Колодюк, Заступниця гендиректора Національного Музею народної архітектури та побуту

(В них був м'ясний тиждень, коли весь тиждень все їли. Потім вже такий перехідний, коли все їли, але в середу і п'ятницю вже починали постити. І вже у тиждень масничний, Колодія, який передував самому посту - відмовлялися від м'яса, від рибних страв, а їли саме молочне.)

ТЗК: Як правило, на Масницю прощаються з зимою та зустрічають теплу весну. Але не тільки. За традицією, у масний тиждень намагалися звестИ молодих хлопців та дівчат, і нагадати, що вже час створювати сім'ю. Заміжні жінки прив'язували до рук молодих дівчат колодки як покарання, за те, що неодружені.

ЛАЙФ

ТЗК: А юнакам - до ноги. І щоб позбутися її, хлопці мали відкупитися: чи то грішми, чи стрічками, напОями або танцями.

ЛЮФТ

ТЗК: А от наприкінці святкування Масниці спалюють зовсім не Бабу, як було заведено на радянщині. За українськими традиціями, спалюють Кострубатого Діда.

СХ:

Анастасія Колодюк, Заступниця гендиректора Національного Музею народної архітектури та побуту

(Встановлювали кострубатого діда, який у наших предків слугував вказівником. Тому що, коли зимою заметено, між селами дуже велика відстань, і не можна було знайти дороги. Встановлювали Кострубатих Дідів, які, власне, вказували дорогу то якогось села. А вже навесні вони не потрібні були, їх вивозили, спалювали, і таким чином намагалися трішки приблизити тепло.)

СТЕНДАП

А ось це традиційний обряд на Масницю, спалення Кострубатого Діда. За стародавніми традиціями попіл від цього опудала має розвіятися українським полям задля гарного врожаю.

ТЗК: Тут є все. Від м'яса до печених овочів. Мало не на кожному кроці печуть млинці. Хоча, за традицією наших пращурів, головною стравою в Масний тиждень є вареники або налисники з сиром.

СХ:

Валентина, відвідувачка музею

(Відвертаємося від Масниці, повертаємося до Колодія. Відвертаємося від млинців, повертаємося до вареників. Але святкуємо просто прихід весни і спалюємо Діда, в голові тримаючи і знаємо кого ми спалюємо до нашої перемоги.)

Віталій, відвідувач музею

(Млинці печем, вареники варимо і все.)

ТЗК: З понеділка піст, і хоч потепління синоптики прогнозують не всюди, зима від нас все ж пішла.

ЛАЙФ

ТЗК: Марія Дрозд, Валентин Стрельцов, 5 канал.

3. Річниця звільнення Ірпеня

Підводка: Ключова перемога для Київщини. Гостомель, Буча та Ірпінь - міста, які не дали ворогу підступитися до столиці. Саме цього дня два роки тому українські захисники вигнали з Ірпеня російських окупантів. Тепер це Місто-

Герой. Про страшні дні визволення міста та як до нього повернулося життя розповість Марія Дрозд.

Сюжет:

ЛЮФТ

ТЗК: Довгоочікувані слова пролунали 28 березня 2022-го року. Ірпінь вільний. Окупанти кидаються навіть Оки. Тільки ті, кому пощастило вижити.

ЛЮФТ

ТЗК: Рівно місяць і один день росіяни панували в частині Ірпеня. Російська армія планувала йти на Київ і загарбати всю країну. Але їх зустрів спротив. Захисники Збройних сил, інших підрозділів та тероборони не мали наміру віддавати загарбникам дім.

СХ:

Олександр Маркушин, Міський голова Ірпеня

(За час військових дій саме в Ірпені загинуло 39 хлопців з ТРО з мого підрозділа. Загинули майже 50 військовослужбовців ЗСУ. І більше 300 цивільних мешканців. Це та ціна перемоги в Ірпіні.)

ТЗК: Вранці на місцевому кладовищі вшанували пам'ять загиблих Героїв. Рідні не можуть стримати сліз. Адже кожен із них втратив найцінніше.

СХ:

Марія Драшкуль, Мешканка Ірпеня, мати загиблого Героя

(Наш син стояв в березні на Лівому Березі на захисті Київщини. Він пішов воювати в перший день війни. Він у нас був уже в АТО в 14-17 році. Знав, що буде повномасштабна війна, готувався. Ну і, звичайно, пішов на захист. Але в серпні 2022 року на Донбасі, на жаль, загинув.)

ТЗК: Протягом березня в місті тривали запеклі бої. Перші і найважчі точилися біля ТРЦ "Жираф". Тут захисники упродовж місяця тримали оборону.

ЛЮФТ

ТЗК: Нині торговельно-розважальний центр відновлюють. І незабаром знову відкриють для відвідувачів. Хоча два роки тому будівля була зруйнована вщент. Цивільних намагалися евакуйовувати з міста. Росіяни обстріляли поїзд, який прямував для порятунку. Чи не єдиним шляхом на виїзд став РомАнівський міст. І хоч його підірвали, аби російські танки не змогли дістатися Києва, ним все одно рятували людей.

ЛЮФТ

ТЗК: Під час однієї з таких спроб, 6-го березня, росіяни підступно відкрили вогонь по цивільних. Про той страшний день згадує Наталія, яка разом із чоловіком тікала від окупації.

СХ:

Наталія Коваленко, Мешканка Ірпеня, мати загиблого Героя

(Були такі обстріли він відставав а я все оглядалась, він кричить біди, а я думаю ще потерюсь. Тоді там лежали троє людей до підлоги. Виявляється це загибла жінка і двоє дітей. І всі кричали тероборона: біжіть біжіть не зупиняйтесь.)

СТЕНДАП

Ось так, крокуючи через руїни цього мОсту, близько сорока тисяч мешканців Київщини рятувалися від смерті і тортур російських окупантів.

ТЗК: А коли повернулися, то побачили справжній "русский мир".

СХ:

Ніна, мешканка Ірпеня

(Були розрухи, були дороги у вибоїнах, будинки пошкоджені, провода висіли. В дочки пів дома не було і стіна промежуточна.)

Наталія Коваленко, Мешканка Ірпеня, мати загиблого Героя

(Осколки були всюди, отой дім був повністю зруйнований.)

ТЗК: Зараз усе тут відроджується. Більшість ірпінців повернулися до своїх домівок. А місто-герой надає прихисток українцям з півдня та сходу. Марія Дрозд, Олексій Іванченков, 5 канал.

4. Жінки 3-ї штурмової

Підводка: Бути жінкою в надскладних умовах. Військовослужбовиці 3-ї штурмової бригади, попри контузії, вивозять штурми на передовій та рятують побратимів. Про ставлення до жінок у війську, мобілізацію та особисту гігієну розповіли на "Двіжі" 3-ї штурмової, куди завітала і кореспондентка 5-го Марія Дрозд.

Сюжет:

ТЗК: Не медикія і не снайперка. Мамайка - хорунжа 3 штурмової бригади.

СХ

«Мамайка», Хорунжа 3-ї окремої штурмової бригади ЗСУ.

(Ти мабуть на лекції підходиш, шепочеш їм "За Бандеру, за Шухевича і побігли вони". Ні це комплексно. Ми спільно обдумуємо теми, пропрацюємо і формуємо оцю атмосферу.)

ТЗК: Хорунжий у війську - це, так би мовити, мотиватор та ідеолог для бійців. За фахом Мамайка - історикія, тепер - знайшла своє призначення на війні.

СХ:

«Мамайка», Хорунжа 3-ї окремої штурмової бригади ЗСУ.

(У нас є різні формати, більш відомий як лекційний, але іноді треба працювати і групами, і індивідуально. Перед боями, після боїв, на відновленні. Тобто це комплексна підготовка бійців до того, що буде відбуватися, що вже відбулося.)

ТЗК: Новий "Движ" від третьої штурмової в Києві. Мамайка, Фокс, ДШК та Мівіна прийшли розвінчувати міфи та розповісти все про жіночу службу.

ЛЮФТ

ТЗК: Жінка у війську може бути лише медиком або снайпером. Неправда. Щодня це доводить "Фокс" - колишня спортсменка тайського боксу, а тепер не тільки медикиня, а й штурмовиця 1-го штурмового батальйону. Зізнається, думала, що на війні бачила все, доки не потрапила в Авдіївку.

ЛЮФТ

СХ:

«Фокс», Бойова медикиня 3-ї окремої штурмової бригади ЗСУ.

(Я штурмую так само як хлопці, тільки коли є 300, я роблю ще трошки іншу роботу. Трошечки заходжу за спинку або за якесь там дерево, якусь яму і рятую. І роблю так, щоб такі як ДШК, тобто наш медевак отримав 300-го цілим, здоровим і далі він вже пішов по етапу, до Мівіни, де вона буде його стрічати у стабілізаційному пункті. Потім вже лікарня і родина.)

ТЗК: А щоб більше хлопців потрапляли додому цілими, Фокс вишколює бійців свого батальйону.

ЛЮФТ

СТЕНДАП

На «двіж» третьої штурмової можна потрапити не тільки в Києві, а й у інших містах. Але за попередньою реєстрацією і мінімальний донат.

ТЗК: На фронті не всі однакові, але всі рівні - і чоловіки, і жінки. Тому ставлення відповідне.

СХ:

«Мамайка», Хорунжа 3-ї окремої штурмової бригади ЗСУ.

(Чи є сексизим в третій штурмовій бригаді? Якщо ти добре виконуєш свою роботу, якщо ти адекватна людина і в тебе все нормально з почуттям гумору, все прекрасно.)

СХ:

«ДШК», Медикиня евакуаційного відділу 3-ї ОШБ

(Я тренувалась набагато більше, ніж чоловіки. Я розумію, що я жінка, по природі я слабша. Плюс я прийшла на полігон і була повністю нуляча, автомат вперше в житті бачила. Чому мені це потрібно, тому що я не маю бути слабшим звеном у нашій цепочці. Ми всі є єдиний організм.)

ТЗК: Загартовані БахМУтом ДШК та Мівіна. Медикині, які врятували сотні життів, розповідають про найболючіші для всіх дівчат питання. Догляд за собою під обстрілами важко уявити. Втім військовослужбовиці запевняють: якщо хочеш бути чистим, то будь-де знайдеш, як це зробити.

СХ:

«Мівіна», Медикиня стабілізаційного пункту

(Ти миєшся як вони. Якщо тобі треба більше, а деколи треба більше. То ти відходиш в сторону робиш свої справи і все. І ти вертаєшся. Мені косметолог прописав, бо у мене погана шкіра, то я тако з черпака брала і вмвалась, тим всім мастила, тими ретинолами. Я думала мене це спасе, не спасло. Але суть в тому,

що є одноразові душі, є серветки.)

«ДШК», Медикиня евакуаційного відділу 3-ї ОШБ

(Коли є цей цикл. Ми всі про нього знаємо. Але в нас на війні є питання набагато складніші, набагато тяжчі. Що оця твоя гормональна нестабільність. Вона взагалі десь там.)

ТЗК: Наразі всі жінки, які мають медичну чи фармацевтичну освіту, повинні стати на військовий облік. Проте призвати на фронт їх можуть лише добровільно. Дівчата, які побували на нулі, все ж проти жіночої мобілізації.

СХ:

«Фоке», Бойова медициня 3-ї окремої штурмової бригади ЗСУ.

(Я все ж таки хочу, щоб дівчата залишались в цивільному житті. Жінка на війні - це виняток, це не закономірність. Все ж таки я хочу, щоб ці дівчата лишались. Підтримка хлопця знаходиться там. І коли він телефонує додому, ви просто не знаєте, з якою жагою вони хочуть повернутися з позицій, і зателефонувати додому до своїх дружин, до своїх дівчат.)

ТЗК: Хто прагне перемоги, завжди знайде, чим допомогти. Лише у жовтні торік у ЗСУ налічували понад 60 тисяч жінок. Ще більше волонтерять і підтримують військо в тилу. Виховують майбутніх патріотів і чекають на захисників удома. Марія Дрозд, Олексій Тищенко, 5 канал.

5. Авто на ЗСУ

Підводка: Три автівки та гуманітарну допомогу відправили волонтери для ЗСУ. Подбали і про самотніх тварин, які в пошуках притулку знаходять своє місце в окопах та бліндажах захисників. До ініціативи волонтерів долучилися глядачі та підписники 5-го каналу. Що з цього вийшло розкаже Марія Дрозд.

Сюжет:

ЛЮФТ

ТЗК: Це Альфа і вона допомагає відправляти допомогу на передову своєму господарю. Дмитро - волонтер - організовує збори для військових. Цього разу йому спільно з іншими благодійними фондами вдалося зібрати понад пів мільйона гривень, щоб закупити автівки та гуманітарну допомогу. І не лише для військових. Волонтери дбають і про тварин, вимушених виживати у зоні бойових дій.

СТЕНДАП

Ось це відправлять пухнастим друзям на фронт, які залишилися без господарів. А це доправлять нашим захисникам.

СХ:

Дмитро Гоменчук, волонтер

(Разом з автомобілями, ми будемо доставляти дуже багато гуманітарної допомоги. Це і корм нашим тваринам, які залишились без господарів, і побутова хімія різна нашим захисникам. Дуже багато різних речей, енергетики, кава, чай, смаколики. Все поїде на фронт.)

ТЗК: Дмитро - професійний реабілітолог. Вже рік він не лише безоплатно надає свої послуги військовим, а й доставляє усе необхідне бійцям на Схід.

СХ:

Дмитро Гоменчук, волонтер

(Для 42 бригади, от будь ласка, атомобіль будемо відправляти. А також буде відправлятися Опель комбо в 3 бригаду нацгвардії України, і пізніше трішечки будемо відправляти третій автомобіль Педжеро спорт в 128 бригаду нашим артилеристам.)

ТЗК: Одну з автівок на потреби ЗСУ Дмитру передали німецькі друзі. Допомогли волонтерам у важливій місії також і наші глядачі.

СТЕНДАП

А ось цей автомобіль придбали завдяки підписникам 5-го каналу і вже скоро він вирушить допомагати хлопцям на нулі.

ЛЮФТ

ТЗК: Не тільки доставляють, а й забирають поламану техніку.

СХ:

Віталій Дібаєв, волонтер

(Автомобілі з Європи не завжди приїжджають в належному стані, я допомагаю хлопцям їх ремонтувати, щоб вони були справні і ніколи їх не підводили.)

ТЗК: Втім, благодійники зізнаються, найбільша радість для військових - це малюнки від малечі, які передають разом з іншим вантажем.

СХ:

Дмитро Гоменчук, волонтер

(Разом з допомогою, яку ми передаємо нашим захисникам, дуже часто відгукуються батьки, які відводять своїх дітей до садочків. В цих садочках дуже багато малюнків реалізовується для наших військових. І скільки передаю гуманітарної допомоги, найбільше тішить наших захисників це дитячий малюнок.)

ЛЮФТ

Марія Дрозд, Олександр Павленко, 5 канал.

Підводка: Дедалі більше Старлінків. Але, на жаль, не у нас. У росіян. Тепер загарбники також мають супутниковий зв'язок від американців. Як окупанти завозять термінали та що це означає для фронту, дізнавалась Марія Дрозд.

Сюжет:

ТЗК: Американські Старлінки — на фронті. Втім тепер не тільки у ЗСУ. По той бік лінії зіткнення, в окупантів тепер також є супутниковий зв'язок. Спершу про це повідомили на американському військовому порталі Defense One. А згодом підтвердила і українська розвідка. Точніше самі московити у перехопленій розмові ГУР.

ЛЮФТ

ТЗК: Після розголосу - на скандал довелося реагувати Ілону Маску. Саме американський мільярдер є засновником компанії SpaceX, яка втілює проєкт зі старлінками.

СХ:

Ілон Маск, Засновник компанії «SpaceX», мільярдер

(У низці неправдивих новин стверджують, що SpaceX продає термінали Starlink Росії. Це категорична неправда. Наскільки нам відомо, жоден Starlink не був проданий Росії прямо або опосередковано.)

ТЗК: Це — контрабанда, — вже з'ясували в Головному управлінні розвідки Міноборони.

СХ:

Андрій Юсов , Представник ГУР МО

(Старлінки у вільному продажі на території рф на вільних онлайн майданчиках. Різниця лише в тому, що порівняно з минулим роком використання стралінків у рос армії на лінії фронту, справді, стало більш системним і налагодженим. Тобто

на дані пристрої окупанти роблять ставку.)

ТЗК: Як доказ ГУР оприлюднило перехоплення розмови окупантів.

ЛЮФТ

ТЗК: З боку ворога старлінки працюють лише поряд з українськими кордонами, пише сайт BBC news Україна. В глибині Росії термінали не тягнуть. Особистий кабінет пристрою підключається до мережі через Польщу.

СХ:

Олег Катков, Головний редактор військового порталу Defense Express

(Кожен термінал Старлінк має відповідний ідентифікатор. Зрозуміло звідки він взявся, і це комерційна послуга, тому відомо, хто за нього платить, конкретна особа юридична або фізична, все стає відомо. Дійсно, їх можна відключити. Але щодо питання старлінків, які працюють ближче до лінії фронту. Є питання. Тобто, якщо мова йде про окупований Луганськ, Маріуполь, одна справа. Якщо брати умовно Авдіївку, то буде значно складніше розділити де наші, де ворожі.)

ТЗК: Старлінки для окупантів біля лінії фронту - додаткова перевага, кажуть військові експерти. Бо зв'язок на полі бою критично важливий.

СХ:

Василь Богдан, Ветеран Служби зовнішньої розвідки, генерал-лейтенант

(Це факт не дуже приємний для України. І безумовно дії наших військових будуть направлені на те, щоб їх глушити і ліквідувати. І на міжнародній арені ставить питання перед нашими партнерами і США стосовно того, щоб ті санкції були ефективними і припинили постачання в росію цих терміналів.)

ТЗК: Старлінки почали поставляти в Україну після початку великої війни. Тоді Ілон Маск відгукнувся на прохання Києва. Втім мільярдер нерідко любить влазити в політику. Торік ЗМІ вибухнули обуренням. У 2022 році Ілон Маск

таємно наказав відключити термінали українцям біля узбережжя Криму, чим зірвав масштабну операцію ЗСУ. Підводні дрони, які мали атакувати Чорноморський флот, залишилися без зв'язку. А все через страх мільярдера ядерної атаки Росії у відповідь. Марія Дрозд, 5 канал.

8. Утікачі на кордоні

Підводка: Накивають п'ятами - і на гумових човнах, і в ластах. Ухилянти. За час воєнного стану правоохоронці викрили понад 350 злочинних груп, які сприяли незаконному перетину кордону. Як повідомили в Держприкордонслужбі, зараз цих випадків менше, ніж у перші дні вторгнення. Втім спроб утекти з країни не полишають навіть у холодну погоду. До яких небезпечних витівок вдаються ухилянти на кордоні, дізнавалась Марія Дрозд.

Сюжет:

ЛЮФТ

ТЗК: Дістатися Угорщини - завадив страх потонути. Закарпатець повернувся до українського берега крижаної Тиси. На що тільки не йдуть ухилянти, аби уникнути мобілізації. Сфальсифіковані документи, схованки в автівках - тепер, так би мовити, стандартні схеми. Але навіть взимку чоловіки вдаються до більш стародавніх методів - перепливати річку чи пішки дістатися іншої країни.

ЛЮФТ

ТЗК: Ці двоє молодиків намагалися пішки дійти до Молдови. Але їх помітив безпілотник прикордонників. Утікачів заохали в автівку й склали адмінпротоколи. Таку саму схему хотіли повернути спрИтники неподалік Захарівки на Одещині. Дочекалися темряви і рушили пішки у бік Молдови. Але не так сталося, як гадалося, хлопців прикордонники розвернули назад в Україну. Інші двоє продумали детальніше. Придбали камуфльовані маскувальні халати,

аби злитись зі снігом. Проте і ця спроба не допомогла залишитися непоміченими в охоронців кордону.

ЛЮФТ

ТЗК: Приваблює Молдова і цього вправного плавця. У гідрокостюмі і ластах чоловік наважився подолати Дністер. Прикордонники вчасно витягли відчайдуха з крижаної води і доставили до підрозділу. Схожу витівку, але на човні, вирішили повернути ось ці двоє нібито товаришів. Вони сплатили ділкам в інтернеті по 7 тисяч доларів за підказки, як і де перетнути річку. Прикордонникам присягалися: їдуть до друга неподалік. Але їх викрив гумовий човен, який знайшли у багажнику автівки.

СХ:

Андрій Демченко, Речник Держприкордонслужби

(Досить часто порушники намагаються скористатися послугами злочинних організованих груп, які обіцяють їм сприяння незаконного перетину кордону., беруть за це кошти, доправляють людей в прикордоння, в подальшому показують їм напрямок... Але як бачимо ці групи не зважають на життя людей, особливо, коли пропонують пройти кордон через гірську місцевість чи гірські річки.)

ТЗК: Як і самі втікачі нехтують власним здоров'ям. Від обмороження кінцівок врятували порушника, який прямував до Румунії. У 20-градусний мороз чоловік взяв звичайні кросівки. На Закарпатті прикордонники навіть вдалися до пострілів у повітря, аби зупинити втікачів. Там затримали 12 осіб. Згодом вийшли на їхнього переправника. За заборонену послугу той з ухилиянтів отримав майже сто п'ятдесят тисяч гривень. Водія затримали, на втікачів склали протоколи.

СХ:

Андрій Демченко, Речник Держприкордонслужби

(Ті особи, які намагаються перетнути кордон поза пунктами пропуску, їм передбачена адміністративна відповідальність. Ті, хто намагаються використовувати підробні документи або ж намагаються підкупити інспекторів дпсу, то за такі дії передбачена кримінальна відповідальність. Можу додати, що в 23 році було викрито в пунктах пропуску більше 3300 підробних документів, які використовували чоловіки, сподіваючись, що їм це допоможе перетнути кордон, і ми їх також передавали в правоохоронні органи.)

ТЗК: Але найбільше трагічних випадків сталося на річці Тиса, яка розділяє кордон з Угорщиною. За час повномасштабного вторгнення там загинули 19 осіб, повідомили у Держприкордонслужбі. І це лише ті, кого вдалося знайти. 10 січня прикордонники витягли напівпритомного чоловіка з крижаної річки. Йому надали першу допомогу і зігріли. Каже, за 5 тисяч доларів шахраї пообіцяли легальний перетин кордону. Втім, замість цього запропонували вночі долати Тису. На таку саму схему аферистів потрапив і киянин, а інший потерпілий зізнається, перепливати річку - нереально.

ЛЮФТ

ТЗК: Смертельні випадки траплялися не тільки біля угорської річки. У Держприкордонслужбі закликають не вірити шахраям і не наражати себе на небезпеку. Марія Дрозд, 5 канал.

АНОТАЦІЯ

Формат телесюжету – одна з головних складових новинної програми каналу. Він є доцільним, бо дає змогу не тільки почути, а й побачити інформацію. Так дані краще запам'ятовуються і усвідомлюються. В умовах війни журналісти спостерігають багато страшних кадрів, проте їх висвітлення вкрай необхідне.

Метою проєкту є інформування громадян про події сьогодення та висвітлення життя українців в умовах війни, пояснення складних політичних чи воєнних процесів, висвітлення адаптації українців до цих умов. Військова тематика тепер обговорюється в побуті чи не кожен день, і вона впливає на сприйняття інших, рутинних справ. Новизна проєкту полягає у висвітленні подій в Україні і життя людей, які пережили вже понад два роки повномасштабного вторгнення і понад 10 років війни. Тобто важливим акцентом є адаптація людей і виклики, які постали перед ними за цей час.

Опрацьовано низку наукових праць, які досліджували специфіку жанру телевізійного сюжету та роль телебачення в умовах гібридної війни. Вдалось оперативно знайти та організувати зустрічі з героями сюжетів. Стали зрозумілими тонкощі процесу зйомки під час роботи з оператором, прийшло розуміння постановки кадрів і формування суцільної картинки, адже робота оператора повністю залежить від вказівок журналіста. Завдяки підібраним джерелам та допомозі досвідчених колег, вдалось опанувати програми монтажу і створювати якісний відеоряд та зручний дизайн продукту.

Ключові слова: телевізійний сюжет, монтаж, війна, телебачення, композиція.

ABSTRACT

The format of the TV story is one of the main components of the channel's news program. It is useful because it allows not only to hear, but also to see information. So the data is better remembered and understood. Moreover, in the conditions of war, journalists observe many scary scenes, but their coverage is extremely necessary.

The purpose of the project is to inform citizens about current events and highlight the life of Ukrainians in the conditions of war, explain complex political or military processes, highlight the adaptation of Ukrainians to these conditions. Military topics are now discussed in everyday life and it affects the perception of other, routine matters. The novelty of the project lies in the coverage of events in Ukraine and the lives of people who have survived more than two years of full-scale invasion and more than 10 years of war. That is, an important emphasis is on the adaptation of people and the challenges they faced during this time.

A number of scientific works were developed that investigated the specifics of the television TV story genre and the role of television and the conditions of hybrid warfare. It was possible to quickly find and organize meetings with the characters of the stories. The intricacies of the shooting process while working with the cameraman became clear, the framing of shots and the formation of a continuous picture came to be understood, because the work of the cameraman completely depends on the instructions of the journalist. Thanks to the selected sources and the help of experienced colleagues, it was possible to master the installation programs and create a high-quality video series and a convenient product design.

Key words: television plot, montage, war, television, composition.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело _____ М.К. Дрозд